

chestiunea zilei : pct. 8

I N T E R M E D I A

REVISTA
CLUBULUI DIN ARAD

conversația

Anul I, nr.3, 7 mai 1990

Prețul unui exemplar 5 lei

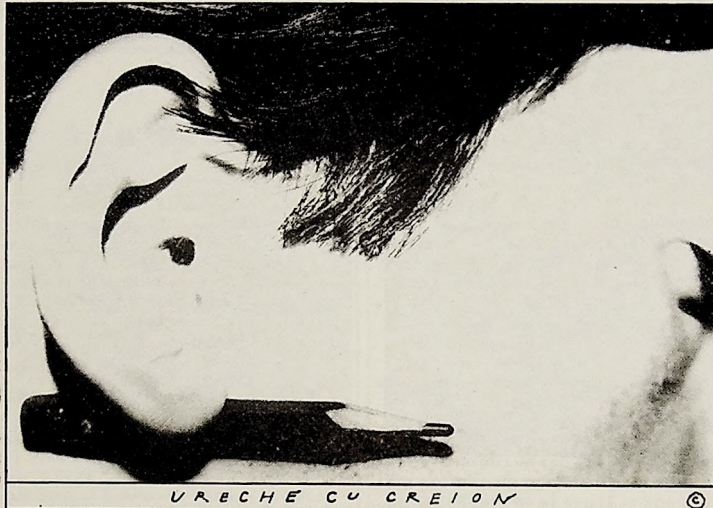

foto : man, calin

URECHE CU CREION

INDEPENDENȚII O ȘANȘĂ PENTRU ȚARĂ

GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL
BUCUREȘTI

SENAT

OCTAVIAN PALER
SÖRIN DUMITRESCU
ALEXANDRU PESAMOȘCA
ALEXANDRU PALEOLOGU
PETRU CRETIA
IOAN MARCHIS

ADUNAREA DEPUTAȚILOR

GĂȘ RIEL LIȚEANU
CONSTANTIN TICU DUMITRESCU
FLORIN GĂȘ RIEL MARCULESCU
IOAN MARCULESCU
POMPIIU MILITARU
PETRE NIHAȚI ȚACANU
STELIAN TANASE
RADU FILIPESCU
RADU POPA

PREȘEDINTELE

În orice republică prin președinte se înțelege nu doar o demitate, ci pur și simplu prima slujbă din stat. Natural că și primul salariu ca mărime. Investiția cu prima autoritate într-o republică prezidențială face ca președintele, care a fost până la alegeri mandatarul majorității care îl desemnează, să devină, după alegeri, mandatarul întregii societăți. Între candidat și ales apare această -deloc neglijabilă- diferență. Dacă unui candidat îi poate sta bine când e subiectiv și partizan, președintele trebuie să reușească, alți cît e omenește posibil, să fie obiectiv. Este mai întîi obligatoriu din punct de vedere moral, pentru că el este plătit de stat, adică de societate. Este mai apoi și în interesul său personal, întrucît, după expirarea mandatului, activitatea lui nu va fi judecată de cei care l-au ales, ci de cei pe care i-a condus.

Acestea spuse, trebuie să remarc că în cazul nostru particular, viitorul președinte a fost investit prin Decretul-Lege din 18 martie curent cu importante prerogative. În paranteză, personal aș fi preferat ca unele dintre ele să fie exercitate de parlament. De pildă, numirea Curții Supreme de Justiție. Sper însă că noua Constituție nu va prelua aceste atribuții în bloc. Revenind la ideea acestor prerogative lărgite, președintelui îi revine o responsabilitate aparte în vederea instaurării democrației. Cazul României, țara în care opoziția a fost reprimată mai brutal decît în țările vecine și în care totalitarismul a fost incomparabil mai funest, este din acest punct de vedere unul special. La noi opoziția nu trebuie numai respectată (asta e obligatoriu!), ea trebuie menajată. Trebuie înțeles că nu există opoziție de dragul opoziției, ci numai opoziție de dragul democrației.

P.S. - Modul în care guvernul "Incurajează" campania electorală a opoziției face acest articol quasi inutil.

VALENTIN CONSTANTIN

REVOLUȚIA GOLANILOR

pag.3

conversația

DOMNUL
MIHAIL
S O R A
Ministrul al
INVĂȚĂMINTULUI

pag.6

momentul SOCRATIC

sau
recursul la demnitate

pag.7

CONVERSAȚIE pe tema electorală
cu o m n u judecător
Corneliu CIOCU
PREȘEDINTELE CIRCUMSCRIȚIEI
ELECTORALE N.2 A R A D

pag.9

conversația PRESA ȘI PUTEREA

1. Cum vedeți rolul social-politic al publicației dumneavoastră, după alegeri?
2. Sînteți gata să intrați în opoziție cu puterea?
3. Ce vă nemulțumeste la ora actuală în relația cu oficialitățile?
4. Prin ce credeți că se justifică echivalarea care se face între F.S.N. și P.C.R.?

Petre Mihai Băcanu

1. Noi ne menținem pe aceeași poziție independentă, adică vom căuta să reliefaăm deopotrivă viața țării sub toate aspectele, și bune, și rele. Iar deviza noastră e "CURAJ".

2. Eu cu puterea nu am nimic, numai cu puterea care face greșeli, care spune adevăruri pe jumătate, încercînd să manipuleze opinia publică. Noi vrem să spunem adevărul gol-goluț (dar s-ar mai putea să mai greșim și noi). În opoziție cu actuala putere intrăm pentru că această putere dorește puterea cu orice preț. Guvernul actual ar fi intrat poate în istorie dacă rămînea un guvern de tranziție, așa cum a afirmat la început și n-ar fi făcut tot ce-i stătea în putere să se cocoțe și să-și facă loc și pentru următoarea perioadă.

3. Oficialitățile au încercat, în primul rînd, să dea niște decrete populare care au costat foarte mult și care sînt tot capital electoral. De pildă, sînt încă la graniță cite va tipografii.

4. Simplu : în F.S.N., în afară de cîțiva autentici revoluționari care au avut efectiv curajul să se ridice împotriva dictaturii, au intrat mulți inși care au ajuns repede la un balcon, foarte mulți nomencluriști care s-au cocoțat în fruntea ministerelor, oamne

PUTEREA

meni care ar trebui să stea după gratii pentru cîte au făcut -și care dețin funcții de undese iau decizii. Dar pe un om care toată viața lui a trăit în preajma partidului comunist, nu-l văd eu să judece acum altfel, într-o lună. Dar a cum îmi dau foarte bine seama că oficialitățile au mizat foarte mult pe asemenea indivizi, deși ar fi trebuit să se facă curățenie generală, căci sînt în țara asta destule capacități care să conducă diferite ministere și domenii. E mai ușor să înveți protocolul decît un anume domeniu. Stim că atîtea personaje care erau în fruntea ministerelor nu constituiau niște capacități: erau în spatele lor alți oameni care lucrau pentru ei. Nu era necesar ca guvernul să preia o "echipă de tehnicieni" cu care să ducă mai departe țara. Pentru că aceștia tîn în funcție vechile structuri și practic nu s-au schimbat prea multe, decît pe ici pe colo, ambasadele sînt pline de aceiași atașați culturali sau de presa, despre care nimeni nu știe să fi scris vreun rînd, persoane despre care știm însă bine cui aparțin.

Stelian Tănase

1. Nu știu ce va fi după alegeri.
2. Sînt deja în opoziție cu puterea.
3. Multe. Relațiile cu oficialitățile sînt proaste.
4. Nu se justifică. P.C.R. nu a

existat, iar F.S.N. există și încearcă să acapareze viața politică.

Ioan Buduca

1. Nesigur în cazul în care cîștigă feseneul. Depinde ce va fi: dacă va fi coaliție, atunci nu avem griji; dacă vor cîștiga liberalii - ceea ce nu se va întîmpla -, de asemenea nesigur. Dacă va fi iar un singur partid, totul e nesigur, doar coaliția ne mai destinde.

2. Nu, noi vom sta întotdeauna în opoziție.

3. Faptul că oficialitățile nu au un dialog cu noi la ora actuală, în problema difuzării presei, faptul că nu acceptă dialogul.

4. Prin ceea ce știe toată lumea: prin prezența nomenclaturii în FSN.

REVOLUȚIA GOLANILOR

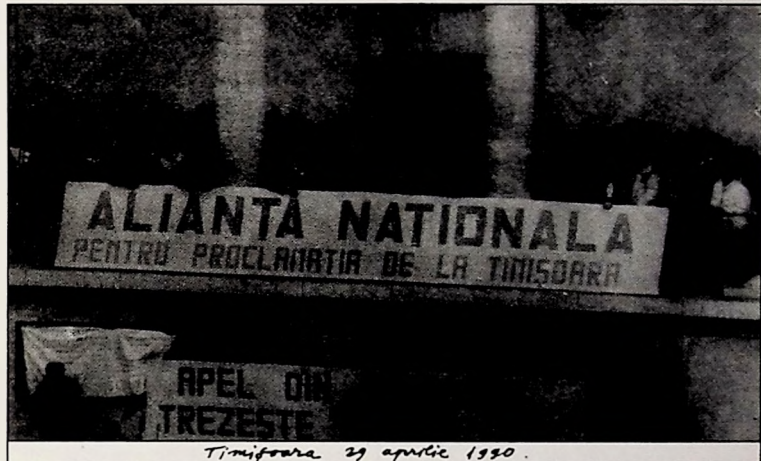
Anglia a cunoscut în istoria sa mișcarea "luddiților" și pe cea a "chartiștilor". China a înregistrat răscoalele "sprincenelor roșii", a "turbanelor galbene" și chiar a "boxerilor". I-a fost dat României să facă revoluția "golanilor". Meteahna schimbării poreclei în renume e veche la poporul nostru (de-ar fi să-l amintesc în acest sens doar pe Alecsandri, primul ei observator atent, și tot ar ajunge). Așa se face că unul dintre ac-

decît burtăverzimea făloasă a Hopamiticilor. Cine să facă revoluția în România, căutînd un drum viabil spre REALITATE dacă nu burțile goale asociate capetelor treze?! Așadar, golanii, huliganii, apăruiți pe scena istoriei recente la 16 decembrie '89, reduși vreme de o clipă la tăcere de avalanșa oportuniștilor și reveniți impetuos în atenția lumii în Duminica Tomii. Declicul acesta social ar fi o temă generoasă de studiu pentru sociologul ambițios. Ieri încă puteai împărți societatea românească în clase, pături și categorii sociale. Imperativele momentului au radicalizat, însă, opțiunile, polarizînd categoriile profesionale și de interese. Țara s-a regrupat: de-o parte cei cu golăneala, de alta cei cu feseneala. Și printre unii

capitalei. În fine, la chemarea acestor grupări au răspuns unele partide (24 !), sindicate libere și federații sindicale (51), asociații profesionale (51 !), colective din întreprinderi și instituții (154 !), asociații profesionale și culturale independente (29 !), numeroși particulari, veniți în dimineața de 28 aprilie să participe, în sala cinematografului timișorean "Capitol", la înființarea Alianței Naționale pentru Proclamația de la Timișoara. Reprezentînd voința a peste 3,5 milioane de cetățeni cu drept de vot, delegații prezenți au dezbătut și adoptat convenția de constituire a A.N.P.T., precum și proiectul de program al acesteia. Importanța constituirii Alianței e uriașă. După ce, prin Proclamația de la Timișoara,

Timișoara 29 aprilie 1990

Timișoara 29 aprilie 1990

centele grotești -parcă tot mai dese de la o vreme- ale domnului Iliescu cu privire la demonstrații pașnice din Piața Universității din București s-a metamorfozat, prin liberă și orgolioasă asumare, în titlu de onoare, riscînd să devină parte din titlul unei viitoare lecții de istorie. Nu trebuie să ne mirăm. Cehii și maghiarii, ba chiar și germanii din democrație, cîrmesc nava țării lor spre Marea Democratiei printr-o elegantă, carteziană revoluție "de catifea". Aici la Porțile Orientului, catifeaua mai acoperă încă fesele obeze ale te miri cui. Ar fi fost de mirare să nu fie așa pe plaiurile unde vîntul lîmbină măiestrit, de secole, miasele latrinelor cu răgîitul usturoiat al consumatorilor de mititei. Slavă Domnului, însă, Cel-de-sus a dăruit naturii (pînă și celei umane!) o înfățișare dialectică. Așa se face că, la noi, adeseori burțile goale au capete mai pline

și printre alții -intelectuali marcanți, studenți, puzderii de muncitori și oameni ai culturii pămîntului. Și unii, și alții se revendică de la revoluție. Doar atît că, în vreme ce pentru unii revoluția s-a încheiat odată cu răsturnarea lui Ceaușescu și cu adoptarea cîtorva măsuri de deceaușizare, pentru ceilalți -care știu că orice revoluție vizează remodelarea radicală a societății- ne aflăm abia la începuturi.

Aceste lucruri se văd cumva mai bine de cînd în fruntea revoluției române se situează grupări și asociații fără coloratură de partid. Din inițiativa unei astfel de societăți a apărut "Proclamația de la Timișoara", document ce anunță intrarea într-o nouă etapă a luptei anticomuniste și antitotalitare române. Atari asociații au izbutit; de mai bine de o săptămîină, crearea primei zone libere de comunism în Piața Universității din miezul

revoluția anticomunistă și antitotalitară română primise un program coerent, acum ea se află și în situația de a posea un organism conducător; suplu și apt de a duce mai departe lupta. Prezența doamnei Doina Cornea, a doamnei Smaranda Enache, a domnului Nica Leon, a unui mare număr de reporteri străini și români la Timișoara, ca și marea manifestație populară din 29 aprilie, care a beneficiat de aportul unor delegații venite din toate părțile țării, sînt semnificative pentru diversitatea orientărilor tuturor celor care, de la o zi la alta, înțeleg să se situeze de partea revoluției "golanilor".

OVIDIU PECICAN

Curzio MALAPARTE

TEHNICA LOVITURII DE STAT

LOVITURA DE STAT BOLȘEVICA ȘI TACTICA LUI TROŢKI

Această remarcă a lui Troțki este foarte importantă, pentru că ne face să înțelegem în ce constă tactica loviturii de stat din octombrie 1917, adică a tehnicii loviturii de stat comuniste.

Unii ar putea obiecta ca tactica insurecțională face parte din strategia revoluționară, că, de fapt, ea nu reprezintă decât rezumatul acestei strategii. Asupra acestei chestiuni, ideile lui Troțki sînt foarte clare. Am arătat mai sus că, pentru el, tactica insurecției nu depinde de condițiile generale în care se găsește țara, nici de existența unei situații revoluționare favorabile insurecției. Pentru punerea în aplicare a tacticii din octombrie 1917 Rusia lui Kerenski nu ridică mai puține probleme decât Olanda sau Elveția. Cele patru condiții specifice enumerate de Lenin în Boala copilăriei comunismului (adică: posibilitatea de-a lega revoluția bolșevică de lichidarea unui război imperialist; ocazia de a profita, pentru un timp oarecare de războiul dintre două grupuri de forțe care, fără acest război, s-ar fi unit pentru a lupta împotriva revoluției bolșevice; capacitatea de-a purta un război civil destul de lung din pricina imensității Rusiei și a proastei stări a căilor de comunicație; existența unei mișcări revoluționare burghezo-democratice în interiorul maselor țărănești), toate acestea definesc situația Rusiei în 1917 dar nu sînt indispensabile pentru reușita loviturii de stat comuniste. Dacă tactica insurecției bolșevice ar depinde de aceleași împrejurări ca și strategia lui Lenin, nu ar exista, în prezent, în toate țările Europei, o amenințare comunistă.

În concepția sa strategică, Lenin nu avea simțul realității, îi lipsea rigoarea și măsura. El concepea strategia revoluționară în maniera lui Clausewitz, mai degrabă ca o filosofie decât ca o artă sau ca o știință. După moartea lui Lenin a fost găsită, printre cărțile sale de căpătîi, lucrarea fundamentală a lui Clausewitz Despre război, adnotată de Lenin precum și observațiile sale înscrise pe marginile cărții lui Marx despre Războiul civil în Franța; toate aceste notații ne permit să ne dăm seama cât de întemeiată era nelcrederea lui

Troțki în genul strategic al emu lui însuși. Nu putem înțelege motivul-dacă nu cumva pentru a-l combate pe Troțki-pentru care se atribuie în mod oficial, în Rusia, o asemenea importanță strategiei revoluționare a lui Lenin. Cu rolul său istoric jucat în revoluție Lenin nu are nevoie să mai fie considerat și un mare strateg.

În ajutorul insurecției din octombrie, Lenin este optimist și nerăbdător. Alegerea lui Troțki la Președenția Sovietului din Petrograd și a Comitetului Revoluționar Militar, cîștigarea majorității în Sovietul de la Moscova, l-au liniștit în privința problemei majorității în soviete, chestiune care nu încetase să-l preocupe încă din zilele lui Iulie. Cu toate acestea, așteptarea celui de-al doilea Congres al Sovietelor, a cărui dată este fixată pentru ultimele zile ale lui octombrie, nu-i dădea siguranța deplină "Nu este necesar ca noi să avem cu această ocazie majoritatea, spune Troțki, căci nu această majoritate va trebui să pună mîna pe putere" și Troțki nu greșete. "Ar fi o naivitate, admite Lenin, să ne așteptăm să avem majoritatea formală". Voia să ridice masele împotriva guvernului lui Kerenski, să înceapă Rusia sub marea proletară, să dea semnul insurecției întregului popor din Rusia, să prezinte la Congresul Sovietelor, să forțeze mîna lui Dan și Skobolev, cei doi conducători ai majorității mensevice, să proclame căderea guvernului lui Kerenski și instaurarea dictaturii proletarietului. Nici gînd să conceapă vreo tactică insurecțională; el nu concepe decât o strategie revoluționară. "Foarte bine, zice Troțki, dar, înainte de toate, trebuie ocupat orașul, trebuie să punem mîna pe punctele strategice, trebuie răsturnat guvernul. Pentru aceasta e necesar să organizăm insurecția, să formăm și să antrenăm o trupă de asalt, puțin numeroasă. Masele nu servesc la nimic; o mica trupă e de ajuns."

Lenin însă nu vrea ca insurecția bolșevică să poată fi acuzată de blanchism. "Insurecția, spune el, trebuie, în primul rînd, să se

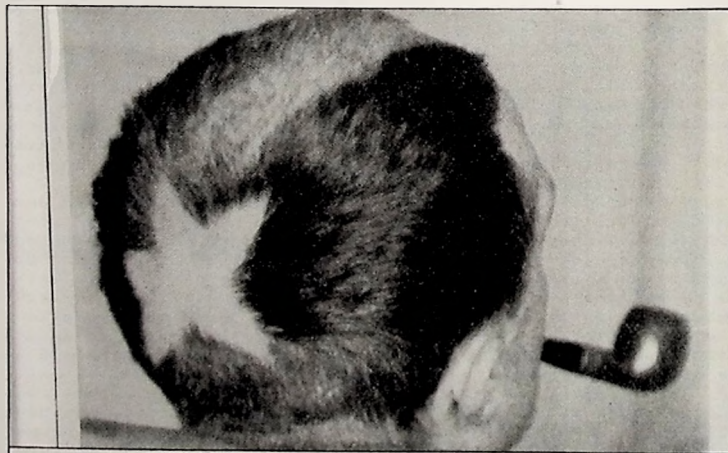
sprijine nu pe un complot, nu pe un partid ci pe clasa înaintată. Insurecția trebuie să se sprijine pe forța revoluționară a întregului popor. Aceasta, în al doilea rînd. Insurecția trebuie să izbucnească în momentul culminant al revoluției în ascensiune. Aceasta în al treilea rînd. Prin aceste trei lucruri marxismul se deosebește de blanchism".

"Foarte bine, spune Troțki, dar întregul popor e prea mult pentru insurecție. E nevoie de o mîna de oameni cu sînge rece și violenți, exercițiți în tactica insurecțiilor".

"Trebuie, admite Lenin, să-i îndreptăm pe oamenii noștri asupra uzinelor și cazărnilor. Acolo este locul lor, acolo se află centrul vital, salvarea Revoluției. Acolo, prin discursuri vii și înflăcărate, va trebui nu numai să ne facem înțeles programul dar și să-l dezvoltăm, punînd problema în felul următor: ori acceptarea integrală a acestui program, ori insurecția!".

"Nu-am nimic împotriva, zice Troțki, dar după ce masele vor fi acceptat programul nostru, tot va fi nevoie să ne organizăm insurecția. De acolo, din uzine și cazărmi va trebui să alegem elemente sigure și gata de orice. Ceea ce ne trebuie nu-i masa de muncitori, dezertori ori fugari; e nevoie de o trupă de șoc".

"Pentru a pune în practică insurecția în viziune marxistă, adică considerînd-o o artă, trebuie în același timp și fără să pierdem nici o clipă, de acord Lenin să organizăm Statul-Major al trupelor insurecționale, să ne repartizăm forțele, să aruncăm regimentele cele mai credincioase asupra punctelor celor mai importante, să încercăm în centrul Alexandria, să ocupăm fortăreața Petru și Pavel, să arestăm Marele Stat Major și Guvernul, să trimitem împotriva celor din Școala de ofițeri și contra cazacilor din Divizia Sălbatică, detașamente care să prefere să-și dea viața pînă la ultimul om decât să permită accesul dușmanului în centrul orașului. Trebuie să mobilizăm muncitorii înarmați, să-i îndemnăm

4 O COAFURĂ POST-REVOLUȚIONARĂ. MARCEL DUCHAMP

la lupta supremă, să ocupăm deodată centralele telefonice și de telegrafie, să instalăm propriul nostru Stat-Major în centrala telefonică, să stabilim legăturile telefonice cu toate uzinele, cu toate regimentele, cu toate punctele unde se desfășoară lupte armate".

"Foarte bine, recunoaște Troțki însă..."

"Toate acestea, continua Lenin, nu sînt decît lucruri relative, dar tîn să dovedesc că, în situația în care ne aflăm, nu vom putea rămîne fideli marxismului și revoluției fără să tratăm insurecția ca pe o artă. Cunoașteți, desigur, regulile principale pe care Marx le-a expus cu privire la această artă. Aplicare situației actuale din Rusia, aceste principii înseamnă: ofensiva simultană, cît mai imprevizibilă și cît mai rapidă, asupra Petersburgului din afară și din interior, din Finlanda, dinspre Reval (Tallin) și Cronstadt, precum și din cartierele muncitorești, ofensiva întregii flote, o concentrare de forțe care să depășească cu mult cei 20.000 de oameni (cazaci și elevii școlii de ofițeri) de care dispune guvernul. Va trebui să combinăm cele trei forțe principale pe care le avem - flota, muncitorii și unitățile militare - pentru a ocupa, mai întîi, și apoi pentru a păstra cu orice preț telefonul, telegraful, gările, podurile. Mai apoi va trebui să alegem elementele cele mai hotărîte din grupele noastre de atac, muncitori și marinari, pentru a forma cu acestea detașamente avînd misiunea de a ocupa toate punctele importante și de a lua parte la toate operațiunile decisive. În plus, va mai trebui să constituim grupe de muncitori înarmuți cu puști și grenade care să ia cu asalt pozițiile dușmanului, școlile militare, centralele telefonice și de telegraf, pe care le vor încercui. Victoria revoluției ruse și în același timp a revoluției mondiale, depinde de două sau trei zile de luptă."

"Totul este cît se poate de întemeiat, dar - spune Troțki - este și prea complicat. Este un plan prea vast, este o strategie care cuprinde prea multe teritorii și prea mulți oameni. Această nu mai este o insurecție, este un război. Ca să ocupi Petersburg nu-i nici pe departe nevoie să vii cu trenul din Finlanda. Cînd pornești de departe, se întimplă adeseori să te oprești la mijlocul drumului. Să pornești o ofensivă de 20.000 de oameni, din Reval ori Cronstadt, ca să pui mîna pe teatrul Alexandra, e mai mult decît ar fi necesar, e mai mult decît o lovitură îndrăznească pe terenul strategiei, Marx însuși s-ar vedea învins de Kornilov. Consider că trebuie să ne limităm la nivelul tacticii, să acționăm cu oameni puțini pe un spațiu limitat, să ne concentrăm eforturile asupra unor obiective de primă însemnătate, să izbim direct și cu forță. Nu cred că ar fi atât de complicat. Lucrurile periculoase sînt întotdeauna extrem de simple. Ca să reușești, nu trebuie să te temi deloc de împrejurările potrivnice, nici să te încrezi în ce

le ce-ți sînt favorabile. Trebuie lovit în inimă: lucrul acesta nu face zgomot. Insurecția e o mișcare ce nu face zgomot. Strategia dumneavoastră cere prea multe circumstanțe favorabile: insurecția nu are nevoie de nimic din toate acestea. Ea își este sieși suficientă."

"Tactica dumneavoastră este extrem de simplistă, spune Lenin; ea nu are decît o singură regulă: reușita. Nu-i așa că-l preferați pe Napoleon lui Kerenski?"

Vorbele pe care le pîn pe seama lui Lenin nu sînt nici pe departe o invenție; ele se regăsesc în totalitate în scrisorile pe care acesta le adresa Comitetului Central al Partidului Bolșevic, în luna octombrie 1917.

Cei care cunosc toate scrisorile lui Lenin, și mai ales considerațiile sale asupra tehnicii insurecționale din zilele lui decembrie 1905, la Moscova, trebuie să sînt foarte surprinși de naivitatea ideilor sale despre tactica și tehnica insurecției, în ajunul revoluției din octombrie 1917. Cu toate acestea, trebuie să recunoaștem că el a fost singurul care, alături de Troțki, după eșecul tentativei din iulie, nu a pierdut o clipă din vedere obiectivul

principal al strategiei revoluționare, și anume lovitura de stat. După cîteva ezitări (în iulie, partidul bolșevic nu avea decît un singur țel și acela de natură parlamentară: cîștigarea majorității în Soviete), ideea insurecției devenise pentru Lenin, după cum afirma Lunacearski, motorul întregii sale activități. Dar în timpul șederii sale în Finlanda, unde se refugiase după zilele din iulie pentru a nu cădea în mîinile lui Kerenski, unica sa activitate consta în a pregăti teoretic insurecția. Altfel, nu ne-am putea explica naivitatea planului său de ofensivă militară asupra Petersburgului, ofensivă sprijinită de acțiunea gărzilor roșii din interiorul orașului. Concoptuț în acest mod, ofensiva s-ar fi sfîrșit printr-un dezastru: dar eșecul strategiei lui Lenin ar fi atras după sine falimentul tacticii insurecționale și implicit masacrarea gărzilor roșii pe străzile Petersburgului.

Silit să urmărească evenimentele de departe, Lenin nu putea înțelege situația în toate amănunțele ei; de ultiminteri, nici el nu vedea mult mai clar liniile directoare ale revoluției în comparație cu anumiți membri ai

Comitetului Central al partidului care se opuneau ideii insurecției imediate. "Așteptarea este o crimă", scria el Comitetului Bolșevic din Petersburg și din Moscova. Cu toate că în ședința din 10 octombrie, la care a participat și Lenin, revenit din Finlanda, Comitetul Central a aprobat insurecția cu numai două voturi împotriva - cel al lui Kamev și Zinoviev - în sînul comitetului mocnea o opoziție destul de puternică. Kamenev și Zinoviev au fost singurii care s-au pronunțat deschis împotriva insurecției imediate, dar obiecțiunile lor erau împărțite în taină și de mulți alții. Ostilitatea celor ce, în ascuns, dezaproba hotărîrea lui Lenin, se îndrepta mai ales împotriva lui Troțki, "antipaticul" Troțki, proaspăt achiziție a partidului bolșevic, al cărui caracter orgolios începea să strînească o oarecare îngrijorare și chiar o anumită invidie la cei ce aparțineau vechii gărzi leniniste.

În zilele acelea Lenin stătea ascuns într-o periferie a Petersburgului. Fără a pierde din vedere ansamblul situației, el supraveghea atent manevrele adversarilor lui Troțki. În acele momente orice ezitare ar fi fost fatală revoluției. Într-o scrisoare adresată la 17 octombrie Comitetului Central, Lenin se ridică, în termeni dintre cei mai energici, împotriva criticilor exprimate de Kamenev și Zinoviev și ale căror argumente ținteau mai ales să scoată în evidență greselile lui Troțki: "Fără concursul maselor, afirmam cei doi, și fără sprijinul grevei generale, insurecția nu va fi decît o lovitură sortită eșecului. Tactica lui Troțki nu este decît o forma de blanchism. Un partid marxist nu poate reduce chestiunea insurecției la un simplu complot de natură militară."

În aceeași scrisoare din 17 octombrie, Lenin apăra tactica lui Troțki: "Aceasta nu ține de blanchism, spune el; într-adevăr: un complot militar, dacă nu este organizat de partidul unei anume clase, bine determinate, dacă organizatorii acestuia nu țîn cont de mișcarea politică în general și de situația internațională, în special, de-abia atunci se cheamă că este de domeniul blanchismului. Într-un complot militar, de condamnat din toate punctele de vedere și arta insurecției armate există o mare deosebire." Lui Kamenev și Zinoviev le-ar veni ușor să răspundă: Oare nu Troțki a afirmat mereu că insurecția nu trebuie să țînă cont de situația politică și economică a țării? Nu tot el a declarat în repetate rînduri că greva generală este unul din principalele elemente ale tehnicii loviturii de stat comuniste? Cum să conțezi pe sprijinul sindicatelor și pe declanșarea grevei generale, dacă n-ai sîndicatele de partea ta și dacă, mai mult, acestea sînt alături de adversar. Sindicatele vor face greva împotriva noastră.

(urmare în pagina 10)

EXCLUSIVITATE

„...nu-i o meserie, e un apostolat”

conversația

DOMNUL MILHAIA SORA *ministru* al ÎNVAȚĂMÎNTULUI

19 aprilie 1990

L.T. - Domnule Șora, în momentul când ați fost ales ministru, ați anticipat rezistența pe care o vor suscita măsurile luate cu privire la învățămînt ?

M.Ș. - Nu mi-am dat bine seama. Am acționat de la început nu numai sub impulsul presiunii, ci -mai ales- cu o anumită idee de ansamblu. În momentul acela însă, am vîndut pielea ursului din pădure. Abia de curînd s-a conturat multitudinea categoriilor de interese din interiorul învățămîntului, ale profesorilor și învățătorilor: aceste categorii de interese au fost puse față în față în momentul în care ministrul a încercat să le rezolve pe toate. Și de ce spun că am vîndut pielea ursului din pădure: pentru că am conceput aceste măsuri în spiritul eliberării tuturor catedrelor camuflate sub marja normei de catedră, care mergea de la 18 la 30 de ore și -în medie- de la 18 la 24 de ore, ceea ce făcea ca sub trei catedre să existe potențial o a patra. Acum acea a patra catedră trebuie pusă în evidență. Asta înseamnă apariția a aproximativ 40.000-50.000 posturi din toate disciplinele. Preconizasem atunci încă o măsură, anume reducerea numărului de elevi pe clase la un număr mai mic, de aproximativ 24, maximum 30, ceea ce ar fi adus încă o serie de posibilități de a elibera posturi. Problema era că nu aveam bani suficienți. A trebuit să luptăm să facem rost de acești bani. E vorba de mai bine de 2 miliarde lei. Acum sîntem pe punctul de a adopta niște măsuri destul de armonios integrate, care -sper eu- să mulțumească pe toată lumea; combinînd programa școlară nouă cu unele modificări care au fost făcute -reducerea unor

discipline, cu introducerea mai masivă de limbi străine în curriculum ... O să fim în situația de a pune în evidență aceste posturi în următoarele 2-3 săptămîni sub controlul interesaiilor, adică sub controlul direct al sindicatelor care trebuie să ratifice aceste operații cu seriozitate și corectitudine; vom vedea cum s'ă satisfacem absolut toate categoriile de cadre: și titulari, și suplinitori, și navețiști.

L.T. - Există în redacția noastră opinia că dumneavoastră sintetizați omul cel mai în măsură să regîndiți și să reinnoiți programa materiei cu caracter umanist -literatura română, istorie, filosofie, științe sociale- și că antrenarea dumneavoastră în probleme organizatorice nu ar fi fost cea mai bună măsură în situația actuală.

M.Ș. - E adevărat că soarta învățămîntului românesc primează în raport cu interesele directe ale slujitorilor învățămîntului, dar -la ora actuală- acestea din urmă sînt cele care ard cel mai mult. Oricum ar fi, învățămîntul românesc trebuie să fie reformat cu pași mici pentru că de el vor beneficia clasele mici în primul rînd, iar clasele terminale mai puțin. Problema noastră era următoarea: unui cadru didactic stabilit la o catedră îi putem cere foarte mult și chiar el va fi dispus să dea mult. Părerea mea e că, în general, dincolo de orice fel de recomandări pe care le-am putea face noi de aici, felul în care se va preda, de pildă, o disciplină ca istoria, e în putința profesorilor de istorie. Adică ei pot să predea istoria și singuri, chiar în cazul în care unii dintre ei n-ar dispune în momentul de față de toată informația de care e nevoie; dar, dacă se străduiesc, pot s-o aibă. Dacă avem, în schimb, un corp didactic profund nemulțumit, și pe bună dreptate nemulțumit, nu-i putem cere prea mult. Or, reforma învățămîntului nu se poate realiza prin comandă de aici, din minister; e o înnoire la care trebuie să participe toți cei implicați în domeniu, adică toți dascălii, care știu foarte bine ce au de făcut și pot face ceea ce știu că au de făcut.

L.T. - Care credeți că ar fi cauzele actualei stări de instabilitate a învățămîntului ?

M.Ș. - Intîi, cred că este inu-

man să pretinzi unui profesor să predea atîtea ore pe săptămîină. S-a constatat de către cei care se ocupă de problema pierderii de energie în diverse ocupații, că cea mai mare energie o pierd cei care încearcă să convingă pe altcineva de ceva. Asta e situația profesorilor. Deci, e inuman să-i încarci cu niște norme la care ei nu fac față decît la modul rutinier. Dacă într-adevăr vrei să-i ceri să-și implice ființa în ceea ce face, fapt care și lui i-ar da satisfacție, pentru că și-ar simți rostul împlinit, atunci trebuie să-i oferi niște condiții minime. Dar, în condițiile în care era exploatat cum era exploatat, ajunsese în situația de a nu-și mai practica propria meserie, care de fapt nu-i o meserie, e un apostolat. Era încercat cu tot felul de sarcini absurde; era pus în situația de a promova, de pildă, formal, de a se dezîn-

teresa de felul în care elevul își asimila problemele. Cred că profesorii mai buni își rezervau capacitatea intelectuală pentru meditațiile pe care le dădeau. Dacă existau și profesori care se implicau, într-adevăr serios, în ceea ce făceau la școală, aceia erau pierduți în sistemul general de promovare pe baza nonvalorii. Și asta pentru că se încuraja lipsa de implicare morală în întregul sistem de învățămînt.

L.T. - Și efectul acestui sistem, pe care l-am putut constata în învățămînt ca fenomen de masă, a fost abrutizarea. Cum vedeți ieșirea din acest moment de criză a învățămîntului și a societății românești în general, pentru că învățămîntul va trebui să aibă un rol foarte mare în reîntoarcerea la adevăratele valori morale ?

M.Ș. - Atîta vreme cît omul nu își va edifica prin forțele

I N T E R M E D I A

REVISTA
CLUBULUI DIN ARAD

converbia

COLECȚIA

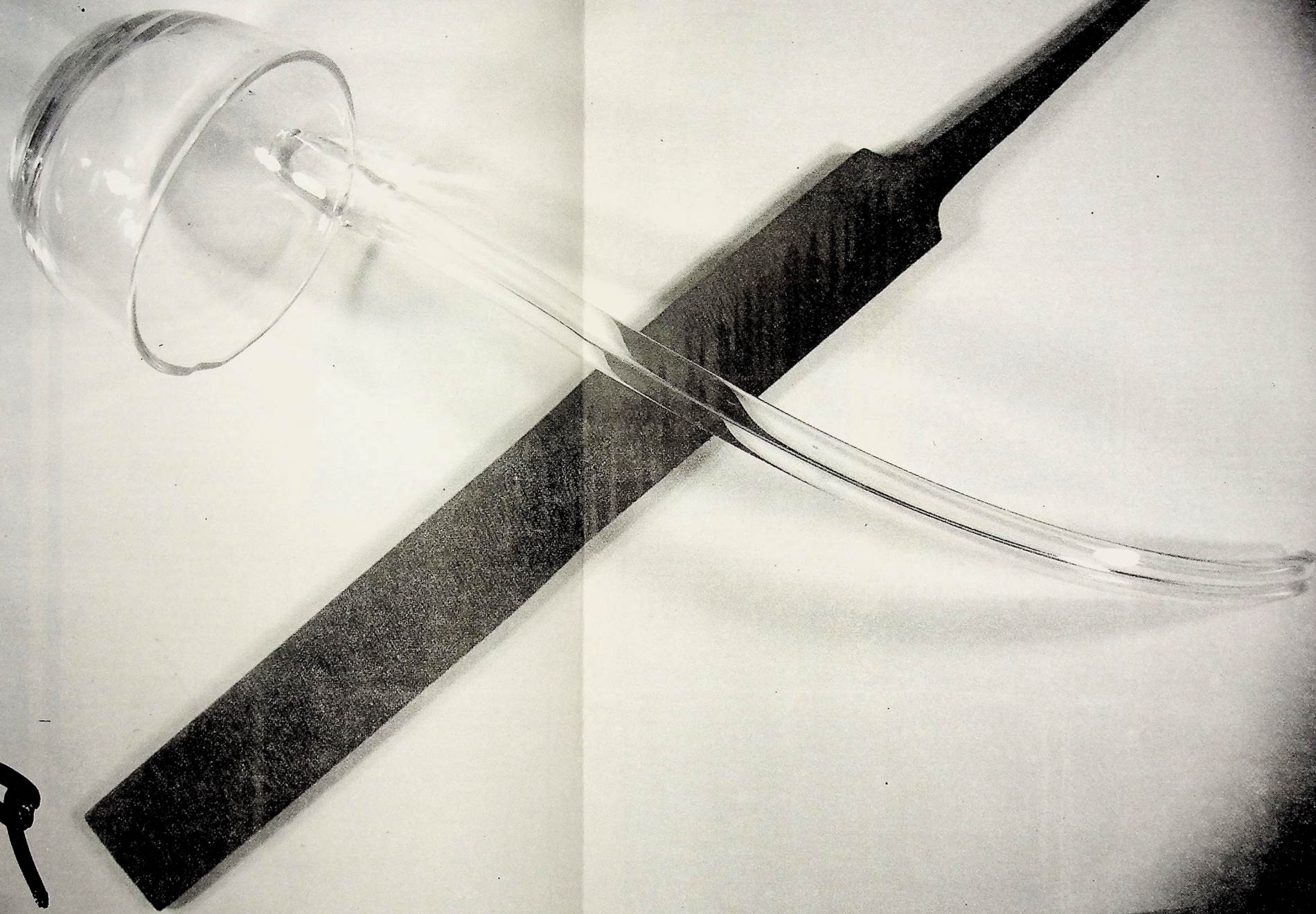
A F I Ș E

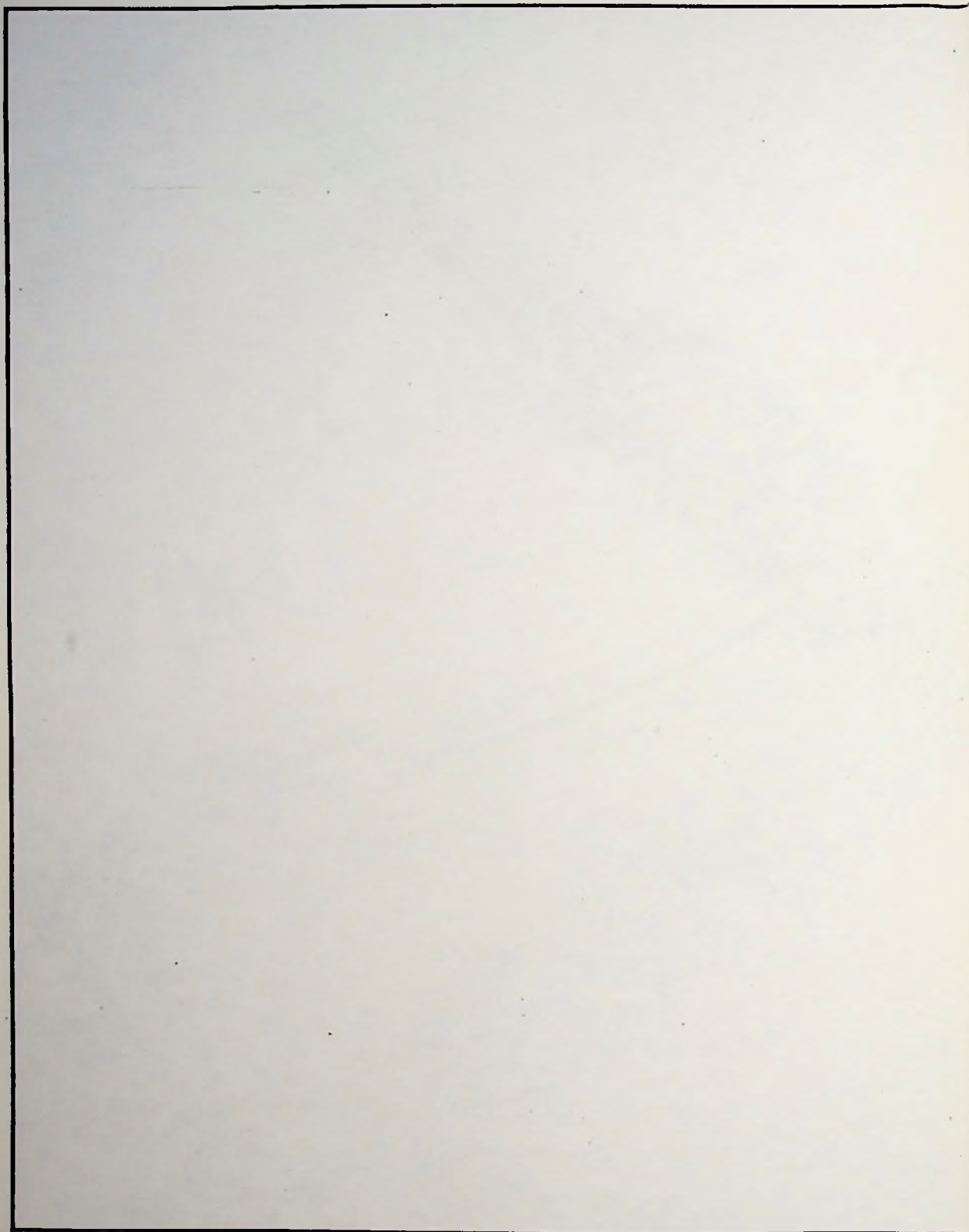
2.

N

E

A

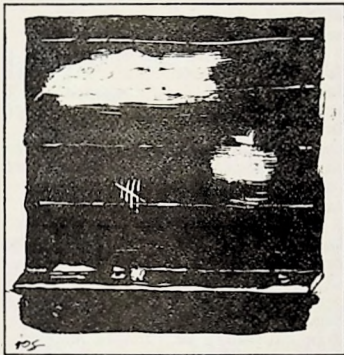

propriu o viață interioară, nu se poate face nimic. Și asta e o problemă de timp; nu știu dacă se poate realiza acest lucru pornind din anumite puncte din care să iradieze viața spirituală - poate - eu socotesc că asemenea puncte există. Există foarte multe resurse de viață interioară în țara asta - care pot să dea rod, din aproape în aproape, așa cum se face plantarea prin butași.

L.T.- Așteptăm foarte mult o reintroducere a istoriei artei în învățământ, a istoriei culturii, de care am fost privați în școală atita timp.

M.Ș.- Educația artistică este esențială. Trebuie să începem prin a scoate disciplinele artistice din statutul de dexterități. Ele sînt discipline formative, fundamentale. Sînt instrumente de modelare și de formare a caracterului (de

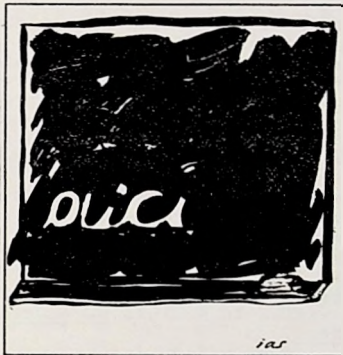
pildă, caligrafia în clasele primare), care au rolul să-l obișnuiască pe copil să se concentreze și să realizeze, pe cît posibil, o disciplinare interioară; nu e pură dexteritate, e un exercițiu spiritual. Există în Argezi un text extraordinar despre cum începea lucrul tipografic în vechime: începea cu o rugăciune, adică trebuia să se adune, nu făcea un lucru de rutină. Am fost de curînd în Spania. La Catedrala din Toledo am văzut o Biblie manuscrisă, absolut extraordinară, cu miniaturi, în trei volume, pe pergament, manuscris din secolul al XIII-lea, cu niște culori extraordinare. Nimic nu s-a oxidat de atunci pînă acum, deși au trecut 700 de ani, totuși, peste cartea asta. Este că și cum ar fi fost scrisă azi ...

Utilitatea disciplinelor artistice nu se vede imediat, dar dacă vizăm rezultatul total, adică acest om armonios pe care o educație completă trebuie să-l formeze, vom în-

țelege că aceste discipline își au menirea lor.

L.T.- Cum priviți problema gratuității învățămîntului ?

M.Ș.- Principiul gratuității trebuie menținut în învățămîntul general. Desigur, în viitoare lege a învățămîntului, cuvîntul "obligatoriu" probabil că nu va mai exista, dar ideea că toată lumea trebuie să aibă un minimum de instrucție trebuie să rămînă. Eu aș prefera un învățămînt general de 8 ani, dar bine făcut, unuia superficial care să fie de 10 sau 12 ani. Nicăieri într-o societate serioasă nu contează atît de mult diploma, cît contează capacitatea. Pentru partea generalizată trebuie să existe gratuitatea; nu știu dacă și cea a manualelor, dar neapărat trebuie să se asigure gratuitatea participării. Acolo unde intervine învățămîntul cu taxe, dacă el intervine,

trebuie să fie contracarat de un sistem de burse, care să permită păturilor paupere să poată răzbate. Cu toate acestea, noi sperăm să ne îndreptăm spre o societate non-paupera, însă - pînă să ajungem la un stadiu de bunăstare - vom trece prin faze foarte grele. Adaptarea la economia de piață implică pe parcurs extrem de mari sacrificii pe plan social. Trecătoare, fără indoială, dar foarte dure.

L.T.- Să sperăm că învățămîntul nu va trebui să dea prea mare vamă acestei perioade de trecere.

M.Ș.- Nu, e chiar o condiție a unei treceri bune. Căci, chiar dacă există greutăți, statul trebuie să aibă această triplă grijă: să asiste șomajul - în măsura în care va exista -; să asigure asistența socială, sănătatea oamenilor; să creeze condiții pentru un învățămînt autentic.

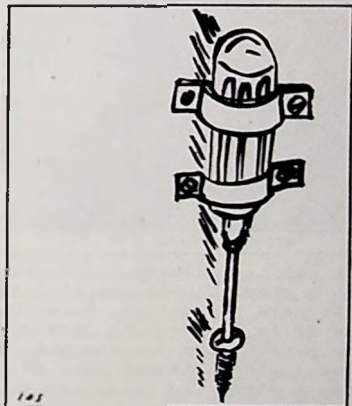
Liliana Trandabur

momentul SOCRATIC

sau recursul la demult uitata a r t a
a d i a l o g u l u i

Nu la metodă !

Recursul la metodă este întotdeauna gestul omului politic conștient, chiar convins, de veleitățile sale de politician. Este expresia suficienței. Gestul simplu al celui care se simte hotărît să conducă, acel gest elementar de căutare a șurubelnitei potrivite, propriu, în speță, mecanicului care, vrînd să strîngă un șurub, caută cu mișcări automate în setul de șurubelnite ce se află aruncat neglijent pe jos, undeva în spatele lui. Este mișcarea spontană, izvoită din convingeri dobîndite fără efort reflexiv, din știința nediferențiată a lucrului bine făcut, într-un cuvînt, știința sau, altfel: priceperea nepricepută a aceleia care stăpînește obiectul, realitatea care i se prezintă sub forme despiritualizate, ca simple lucruri. Recursul la metodă este cheia de boltă a meșterului, a artizanului fercicirii suficiente, a bine-lui uzual. Și este nevoie de el. Mare nevoie avem de astfel de oameni, de astfel de conducători de obște, noi să-i numim politicieni, în lungile intervale în care societatea funcționează în temeiul lucrurilor bine făcute, indiferent de opinia noastră cu privire la temeinicia aceluia bine. În aceste situații contează consensul, convingerea generală (quasi-generală) că lumea în care trăim este cea mai bună dintre lumile posibile, cu alte cuvinte - ca să fim mai expliciti - că în condițiile date nu există posibilitatea unui alt B I N E. B inele care ni se înfățișează prin sintagma -oh, de cîte ori am auzit-o în anii din

urmi - nu este bine, dar ar putea fi și mai rău. În aceste lungi și

NOTAROS LAJOS

(urmare în pagina 8)

unde-i lege... nu-i consens

"[11. (...)] Adunarea Națională proclamă următoarele:

1. Deplina libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca, în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legislative și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc."

(din Rezoluția Adunării Naționale de la Alba Iulia - 1 decembrie 1918)

"13.7./Statele participante la Reuniunea de la Viena/ vor asigura tuturor cetățenilor de pe teritoriul lor și de sub jurisdicția lor, drepturile și libertățile lor fundamentale, fără nici un fel de deosebire, precum rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, origine socială sau națională, proprietate, naștere sau alt statut;..../

19. Ele vor proteja și vor crea condiții pentru promovarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a minorităților naționale de pe teritoriul lor. Ele vor respecta libera exercitare a drepturilor de către persoanele aparținând acestor minorități și vor asigura deplina egalitate a acestora cu alți cetățeni."

(din Documentul final al Reuniunii de la Viena a reprezentanților statelor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa)

Alba Iulia 1918

Îi revine Aradului, poate, rolul de a găndi consecvent, pînă la ultimele consecințe, Marea Unire de la 1 decembrie 1918. Dacă nu pentru alte considerente, atunci măcar fiindcă aici, pe aceste străzi, în chiar casele Art Nouveau parcurse zilnic de privirile noastre, au fost gîndite, visate, migălite cu grijă contururile viitoarei României Mari. Cum au gîndit Vasile Goldiș, Ștefan Ciceo-Pop și ceilalți fruntași ai românilor

transilvăneni rezolvarea chestiunii privitoare la drepturile celorlalte etnii în România democratică la care năzuiau ei, care-și duseseră mai bine de jumătate din viață în calitate de cetățeni ai unui alt stat? Răspunsul se află în Rezoluția Adunării Naționale de la Alba Iulia, iar pentru faptul că a fost un răspuns adecvat stau dovadă atât adoptarea ei entuziastă de către participanți, cât și atitudinea celorlalte etnii din Ardeal față de Marea Unire.

Odată adoptată, Rezoluția a dobîndit valoare de lege. Oare discuțiile care vizează vreuna dintre problemele trecute în revista la Alba Iulia la 1 decembrie 1918 are, așadar, datorita -măcar morală-, dacă nu chiar juridică- de a ține seama de legatul generos al cetitorilor României Mari și democrat. Rămîne o mîndrie pentru noi să constatăm că românii celui an din vremea tinereții bunicului au izbutit formulări mai clare, mai lipsite de ambiguitate și mai pline de deschideri față de alteritatea etnică decît chiar reprezentanții statelor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa reuniți la Viena cu abia cîțiva ani în urmă. Chiar de-ar fi și numai documentul final adoptat la această reuniune, semnătura depusă în josul său de reprezentanții țării noastre obligă -iarăși moral și juridic, deopotrivă- la inițierea oricăror discuții interetnice în România pe aceste baze.

Să nu scăpăm aceste lucruri din vedere acum, în preajma unui nou început !

Ovidiu Pecican

Arad 6 mai 1990

(urmare din pagina 7)

cenusii intervale, deci e bine să avem un artizan, un meșter autentic în persoana aceluia din față, și nu un diletant obscuro, care, pentru a-și ascunde nepriceperea, recurge fără șovăială la fătărnicie, cultivînd fără să stea pe gînduri ipocrizia, legerînd în cele din urmă minciuna.

momentul socratic

Este condiția sine qua non a ieșirii sale din derizoriu, a existenței sale ca înalțate-mergător.

Însă acum trăim alte vremuri. Ni se pare -oare așa să fie? - că am ajuns la sfîrșitul intervalului, sîntem deci într-un moment de îndeterninare. Nu mai sîntem, sau nu mai vom să fim ceea ce am fost. Însă nu întrezărim nici ce vom fi. Ne uităm perplexi și deznădăjuiți la metodele vechi, sîntem profund mirați de ceea ce am putut fi nu demult, dar cu aceeași perplexitate scrîmăm și viitorul. Așa este: trăim un moment SOCRATIC.

Mulți, în felurite ocazii, s-au și folosit de numele celui care a fost Socrate. De altfel, invocarea lui în acest text pare a fi o contradicție în termeni, din moment ce afirmăm inoportunitatea recursului la metodă. Și Socrate poate și considerat -mulți o fac- întemeietorul unei metode.

Dar nu este ! Tată ce zice el în Gorgias: "Cred că sînt unul dintre puținii atenieni de astăzi, ca să nu zic sîngurul, care are înțelegerea adevăratei arte politice și a punerii ei în practică. Deoarece prin cuvintele pe care le rostesc de fiecare dată, eu nu urmăresc să știu pe plac, ci să produc cel mai mare bine, nu cea mai mare plăcere și deoarece nu vreau să fac grații așa cum mă îndemni tu, eu nu aş avea ce spune în fața tribunalului."

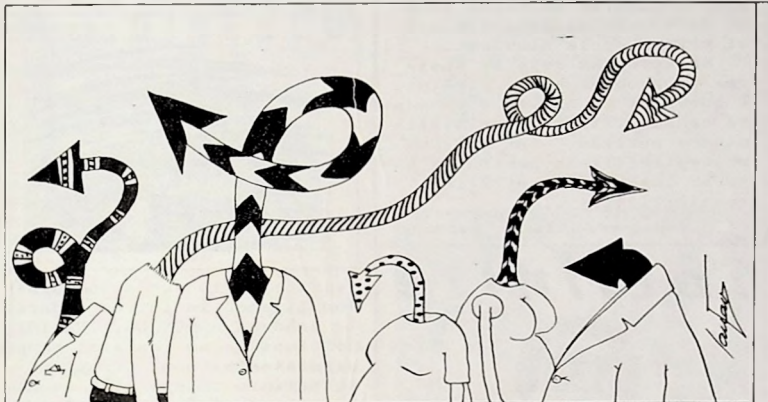
Socrate n-are metodă pentru simplul motiv că în ceea ce spune și face nu ține cont de împrejurrări, de oportunități -am zice noi astăzi.

Dialogul socratic tînde spre bine și adevăr, dar este ascultat doar atunci cînd obstea, polisul este în mare lipsă de adevăr și bine, cînd - (am spune noi acum) - se manifestă o profundă criză a valorilor. Desigur, el va fi obligat pînă la urmă să-și soarbă cucuta -pentru că, odată instituită, noua ordine nu mai are nevoie de cei care au "moșit"-o, dar de conștiința socratică avem nevoie întotdeauna cînd comunitatea intră în haosul sfîrșitului și al începutului. Dialogul care tînde spre adevăr și bine, indiferent de oportunitatea -declarată și împusă pe moment de mult prea febrili frunțași conjuncturali- este cea care garantează limpezirea gîndului și a faptelor. Adică tocmai de ceea ce avem mai mult ca oricînd nevoie acum și aici.

NOTAROS LAJOS

CONVERSAȚIE pe tema electorală
c u d o m n u l judecător
Corneliu CIOCU
PREȘEDINTELE CIRCUMSCRIȚIEI
ELECTORALE Nr.2 A R A D

Domnule judecător Ciocu, vă rugăm să ne oferiți niște informații care ar putea prezenta interes pentru noi, ardenii, cu privire la desfurarea alegerilor, care s-ar putea să ne rezerve surprize.

Surprize nu știu dacă vor fi, mai mult speranțe, pentru că așteptăm cu toții foarte multe de la data de 20 mai, când se vor face -după 45 de ani de alegeri regizate- alegeri libere. De fapt, întotdeauna ar fi trebuit să aibă loc alegeri libere. Greutatea e teribilă, pentru că noi nu sîntem pregătiți, sub nici un aspect, pentru așa ceva -deocamdată. Există un număr imens de partide politice, ceea ce face ca buletinul de vot să fie un cearceaf. Spre exemplu, noi avem înregistrate candidaturi de la 28 de partide politice, formațiuni politice și formațiuni ale minorităților naționale și 6 independenți, deci 34. Se pare că vor intra pe o filă 4 partide, ceea ce face să fie 8,9, chiar 10 file, pentru că independenții vor ocupa un spațiu separat. Deci totul va depinde de receptivitatea alegătorului, pentru că el se poate plictisi să răsfoiască aceste file și s-ar putea să pună ștampila de vot din plictiseală. Bine ar fi să nu fie așa, dar e posibil să fie și asemenea aspecte, care pot să frustreze o serie de formațiuni politice.

Deci contează foarte mult ordinea în care sînt puse semele electorale, din punct de vedere psihologic.

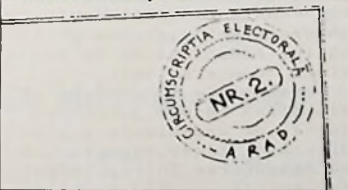
Tocmai. Potrivit prevederilor Legii electorale, la Primărie

ria Județului Arad s-a procedat la tragerea la sorți a poziției listelor de candidați ai partidelor și a persoanelor independente în cadrul acestui buletin de vot. S-a ajuns la unele situații când anumite partide, care se pare că au o mare audiență, să fie în poziția 18-24, de exemplu PNȚCD iar alte formațiuni politice cu mai puțini aderenți, să fie în poziții mai bune. I-a cam nemulțumit poziția, dar sorții

sînt sorți, așa că nimeni n-are ce să ne reproșeze. Noi am încheiat la data de 22 aprilie înregistrarea de candidaturi am întocmit procesul verbal de finalizare a listelor de candidați, cu o remarcă: la ora 24 fără un minut ne-a venit ultima formațiune pentru înscriere și n-am avut ce face, deși eram pregătiți să plecăm, am rămas și i-am înregistrat. Dar tocmai de la aceștia din urmă a apărut o contestație care va fi înregistrată la Tribunalul Județean

foto: men. c&an

Arad, datorită faptului că Gruparea Democratică de Centru, în care sînt cuprinse 9 partide politice în coaliție, a prezentat două liste electorale: una confirmată de la sediul din București, și una confirmată expres de Grupare. Tribunalul își va spune cuvîntul, pentru că e de știut că fiecare partid sau grupare politică nu poate prezenta decît o listă electorală. Asta ar fi ceea ce am făcut pînă în prezent. Acum sîntem preocupați de desemnarea, conform prevederilor Legii electorale, a președinților centrelor de votare. Aceștia vor trebui să fie în primul rînd judecători, alți juriști, pentru că, prin lege, aceste categorii sociale nu au dreptul să fie înscrise în partide sau formațiuni politice. Însăși profesia lor exclude politica. Ne-a fost greu, pentru că ceea ce noi am putut stabili se baza doar pe declarațiile lor. Eu cred totuși în conștiința de om a acestor colegi, și sper să nu apară situații îndoielnice. Noi avem în județ 272 de secții de votare pentru care trebuie să asigurăm președinte și locșiiitor de președinte, deci 544 de persoane. Legea ne permite, în cazul în care acest număr nu va fi acoperit, să apelăm și la alte persoane care se bucură de o reputație neștirbită în cadrul circumscripției noastre, adică a județului. Discutînd cu președintele Tribunalului Județean, care e direct implicat în această tragere la sorți, domnul judecător Ioan Trifa, și cu Primăria Județului Arad, am convenit ca aceste persoane să fie membri ai corpului didactic. Pentru că am gîndit că într-o comună sau într-un sat cine poate să aibă reputația neștirbită decît dascălul și preotul. Ne-am gîndit și la preoți, dar am hotărît să-i lăsăm pe ei să-și facă treburile religioase, avînd în vedere că în 20 mai e sîrbătoare, e duminică și nu poate fi închisă biserica. Asa că am luat legătura și cu domnul inspector general al învățămîntului și am stabilit ca dînsul să ne delege profesori și învățători din toate comunele județului nostru și ei au și fost convocați la o întîlnire generală vineri, 27 aprilie, pentru tragerea la sorți a președintelui fiecărei secții de votare. Din acea zi putem da informații concrete despre tehnica de votare. Dispozițiile Legii electorale ne permit ca să fie date fiecărui partid două buletine-tip, pentru ca electoratul să poată fi instruit. Vom preda totodată și la Primărie cîte un

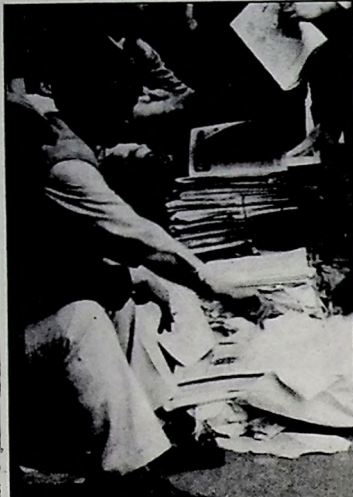

Foto: Florin Ardeleanu

Să ne urzescem mai bine.

exemplar pe care, în prealabil, îl vom anula, pentru a nu putea fi folosit în alte scopuri. În ceea ce privește candidatura independenților, aceștia au constituit o surpriză și pentru noi, și pentru partidele politice, și a nume persoana domnului Valentin Voicila, de la care toată lumea se aștepta să ocupe o poziție pe lista candidaților FSN, or domnul Voicila apare ca independent pe lista pentru senat. Mai avem o personalitate -doamna Carolina Ilica, despre care știm că ar fi trebuit să apară pe lista FSN. Mai există doamna inginer Ioana Antoci, care, în platforma electorală se bazează pe grija pe care trebuie să o avem față de handicapați. Apoi apare un participant activ în revoluția arădeană, domnul Dănilă Onofrei, lăcătuș la Orologerie. Mai notam prezența marcantă a domnului RancovFrancisc, pentru care au o deosebită simpatie conașionalii bulgari din județul nostru și care se bucură de stima deosebită și apreciere în rândul agricultorilor. În fine, despre domnul Randal Mihai, pensionar, nu știm aproape nimic. Toate aceste persoane au îndeplinit condițiile impuse pentru a putea candida pentru senat.

Ne așteptăm momente grele pentru că am început în condiții nu prea prielnice: de exemplu, nu avem o dactilografă, nu avem ștampila -nici nu știm dacă o vom avea până la alegeri-; în general, situația biroului nostru electoral e aceea a unui provizorat continuu. Totuși, sediul, dotările tehnice sînt deosebite; avem o sală specială în care am

primit aparatura electronică telefax, telex pentru stabilirea unei comunicații rapide, telefon scurt, guvernamental, colaboratori în direcția județeană de poștă și telecomunicații, direcția de statistică -toți aceștia s-au implicat de la bun început și și-au făcut datoria la timp și în bune condiții. La fel și poliția, care asigură paza sediului din momentul în care i-am solicitat, pentru ca aparatura electronică se cifrează la suma de 40.000 de dolari, material primit de la olandezi.

Ne așteptăm deja la sosirea unor observatori străini. E adevărat că există o oarecare sensibilitate în relațiile dintre partide, ca să nu spun susceptibilitate, pentru ca asta ar însemna îndreptățirea sensibilității ...

Reporter Liliana Trandabur

întîlnire

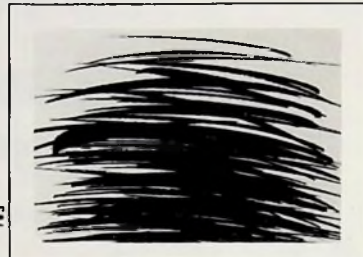
La 12 aprilie 1990 CLUBUL DIN ARAD a organizat o ÎNTILNIRE cu REPREZENTANȚII ai SINDICATULUI LIBER ȘI INDEPENDENT al I.O.I. din localitate.

Lumea e încă indoctrinată de putere * Aici apare problema descentralizării * Cîtă vreme nu se lucrează, ce se cere * Trebuie să aveți argumente economice * Structura e greșită și bolnavă * Deși piesele noastre au fost bine plătite, noi n-am fost bine plătiți * Numirea șefilor să se facă pe baza competenței * * unii din ingineri refuză colaborarea cu noi * Nu mai vrem comunism sub nici o formă * Avem niște sechele *

La dialog au participat invitații Vasile Moldovan, Dorin Antonescu, Gergely Ladislau și Cristian Ardelean, iar din partea Clubului au fost prezenți juriștii Constantin Pîrlea, Valentin Constantin, inginerul Gheorghe Palcu, precum și cîțiva redactori de la revista "Conversația".

Discuțiile au urmărit să clarifice bazele juridice legale de organizare a sindicatului liber, raporturile cu conducerea întreprinderii cu personalul TESA, problema

descentralizării. S-a discutat despre lipsa unei bune informări de specialitate în întreprindere prin reviste de profil, despre raportul inechitabil existent încă între beneficiul întreprinderii și retribuția muncitorilor pe secții. Reprezentanții sindicali și-au exprimat hotărîrea de opoziție față de UGSR, față de orice formă de centralism și totalitarism. Ei și-au exprimat nedumerirea față de

"vizita de lucru" a domnului Ion Iliescu în întreprinderile arădene STRUNGUL, IVA, IOI. Concluziile au insistat asupra persistenței unor structuri totalitare inerte atît la nivelul organizării social-economice, cît mai ales la nivelul mentalităților și a psihologiei oamenilor. "Frica domină încă viața noastră spirituală și ea este condiția supraviețuirii schelelor totalitar-comuniste. Pe această frică mizează nomenclatura și îi păstrați în funcții de conducere, în lupta lor pentru perpetuarea vechilor structuri", a spus domnul Dorin Antonescu subliniind că doar conștiința și cultul adevărului pot salva societatea românească din haosul moral-social actual.

L.T.

(urmare din pagina 5)

Cursio MALAPARTE TEHNICA LOVITURII DE STAT

N-avem nici măcar legături cu organizațiile muncitorilor din căile ferate. În Comitetul Executiv al acestora, din totalul de 40 de membri, numai doi sînt bolșevici. Cum sînt învingi fara ajutorul sindicatelor, fără sprijinul grevei generale ? Obiecțiunile sînt grave: Lenin nu le poate opune decât voința sa de neclintit. Numai Troțki sîrde: este liniștit. "Insurecția, spune el, nu este o artă, este un mecanism. Pentru a-l pune în mișcare, e nevoie de tehnicieni; și, numai ei, tehnicienii, îl vor putea opri."

traducere de FLORIN DIDILESCU

La PALAT

Anul 1 al UNIUNII
SCRITORILOR
din ROMANIA

Deschidere (Mircea DINESCU)

Geobogza - în dificultate de a umbra (Paznic de FAR ? - n.n.)
• Culpabilitate • Bunta Chitului • Exerciții cu șira spinării • "Stavă lui Iliescu" • Câmpianu: "mai împădurit ca munții Carpați" • Uniunea Scriitorilor ? • Pamflete • LA REVEDERE de la oamenii politici. Hazul scriitorului: OPOZIȚIA (HAZUL cu opoziția n.n.) • Au murit SOPIRLELE • LBERTATEA (!?) • US să rămână US. 1700 de membri ? • (APLAUZE) • Din Ianuarie - "de-a dreptul independentă" • Respectul față de cuvânt • Spania față de LAȘ ADA • Fri-soane oricărui Partid • ATACURI la adresa US • ORGOLIUL ?!

Un domn subțire

Domnul VASILE ANDRONACHE impecabil vestimentat la "costum" alb,coamă ca pana corbului -,urcă la tribună, reținând atenția auditoriului prin tonul cîntat-călinescian și autobiografia palpitantă: CUM AM AJUNS EU UN POET PĂTAT. Așteptăm cu nerăbdare apariția de sub tipar a volumului,cu adăugiri de ultimă ora,eventual cu un titlu și mai tulburător: CUM AM DEVENIT EU UN POET IMACULAT.

Art. 7.,Cap.II.

"Dar, domnilor, e o asociație profesională, nu Academia !" F.I.

Momentul cel mai incitant a avut loc în seara zilei de 19 aprilie,joi,cînd o serie de scriitori din generația '80 (unii proaspăt primiți în Uniune) au luat o atitudine vehementă -aș zice- în apărarea (prin statut) a drepturilor scriitorilor tineri.

Contribuții (verbale,și nu numai) zdrobitoare: Florin Iaru, Ion Muresan, Eugen Suciu Poetul I.M. (aproape necunoscut celor din sală),în semn de protest la art.7 din capitolul II al Proiectului de statut și de solidaritate cu

viitoarele generații de poeți,și-a depus la tribună cei 900 de lei (decontarea deplasării de la Cluj la București -și fnapoi), fără prea multe cuvinte. A urmat intervenția -dură- a lui E.S.,care a pus punctul pe i în controversata cestiune ("să se intre în Uniune cu o carte,cu două,cu nouă ?): există două categorii de autori de cărți -unii care scriu și unii care nu scriu-asta e toată problema. ("Asta cine mai e ?", "du-te acasă!"-se striga din unele zone ale sălii). Cît despre F.I.,cel mai aprins dintre toți,el intervenea tot timpul...

Pîna la urmă,s-a trecut în statut: "o singura carte de valoare recunoscută". ("dar cine stabilește valoarea ?", se întrebau îngrijorați "scriitorii" ...)

Concurență de liste

În pauzele din timpul Adunării generale a U.S. din România,pe la mesele din grădina Casei Scriitorilor,circulau două liste de semnături: Lista inițiată de domnul Petre Stoica (poet,traducător și PNȚ),care aduna semnături pentru chemarea în fața instanței judecătorești a numiților Gidea -Dulea-Florescu pentru daune materiale și morale aduse culturii românești și Lista inițiată de domnul Ion Băieșu (umorist,scandalagiu și FSN),care aduna semnături în sprijinul ideii de a se radia toate datoriile către Fondul Literar. Rămîne să optați pe care din aceste Liste vă veți înscrie numele și semnătura. Poate sînt încă deschise ...

Se bate miezul nopții

20/21 aprilie,Casa Scriitorilor,tîrziu,lume aburită,

Florin Iaru,urcat pe o masă,citește lista celor 127 ieșiți din urnele de vot.În fruntea plutonului,fiirec,M.D. (859 de voturi,Rimbaud & negustorul): "Se făcea ordine în pivnițe și-n literatură" ...

L.H.

B R E F

TVR(L): CITEVA "TEHNICI"

FILMARE ÎN GRANDANGULAR = folosirea unui obiectiv cu unghi mai mare de cuprindere pentru accentuarea dimensiunilor și numărului de obiecte sau persoane [ex. miting electoral la TURDA, LUGOJ, DEJ, REȘIȚA ...].

FILMARE ÎN PLAY-3ACK = pe un fundal sonor (aplauze,scandări de lozinci,urale) se filmează o adunare populară sau miting ...

MONTAJ = operațiune cheie în etapa finală a prelucrării materialului filmat,constînd în asamblarea unor fragmente de imagine [ex. imagini de tribună de la CLUJ montate cu imagini de mulțime de la DEVA ...].

Florin Hornoiu

ÎN CURÎND va apare -și dacă nu va apare,ne cerem de pe acum iertare- "REVISTA ROMÂNIA DE SCUZE" -director,cunoscutul poet Ioan Molar. DEVIZA revistei: "De la conflict regional la consens național".

I.M.

foto: mar. Coltin

EST - VEST

PRIMĂVARĂ Ț DINȚI BERLINEZI

Luni, 16 aprilie '90 ora 17.00 îndrăzneala de a sta în Berlin -fie Est, fie Vest!- chiar temperată de doua numere de telefon (Est și Vest), se dovedește curată nebulnie pentru noi. Nu cuvântăm, nu gesticulăm, nu privim, nu mergem... nu simțim! Vorba chelnerului din birtul aflat la intrărirea Falkenbergstrasse cu Gottwald Allee: "în Germania numai germana!"

Am greșit din start, eu și mon ami: am plecat la drum în ziua de Paști, iar tovarăș de drum mi-a fost "Lysis", cu un premonitoriu eseu de Noica "Despre înpelesul grec al dragostei de oameni și lucruri". Căci amicitia, fie veche, fie nouă, oricum conjuncturală, se dovedește aproape meschinărie, rămânând noi interesați doar până epuizăm veștile proaspete din țară. Apoi devenim mici de tot, două fire de praf de care vrei să te scapi cit mai repede.

EST-ul nu ne așteaptă în gară, întâlnim VEST-ul din pură întâmplare -după cum ne-au mărturisit-o, deși anunșasem telefonic că vom sosi cu acel tren, în acea gară.

După ce desconspirăm scopul călătoriei noastre, urmează un raid prin Berlin în căutarea unui loc de dormit. Nimic. Înapoi în gară: LICHENBERG. Adică: fără sală de așteptare, apă sau WC, în schimb plin de țigani romani, de curînd azilanți politici. În timpul zilei împart cu studeții asiatici ALEXANDERPLATZ-ul, cumpărînd mărcile vest cu 3,7 și vinzîndu-le pe cele est cu 4,2.

Noaptea e un coșmar: obo-seală, frig-servite în piccioare. La ora 2,19 începem să contabilizăm modalitățile de a face rost de o bancă. Nici cele mai extravagante nu reușesc să ne țină în piccioare. Minutele trec încet, poate mai încet ca oriunde, poate pentru a marca, a ne vesti că am intrat în LABYRINTH.

Dămînea, după 22 ore de călătorie și alte 12 în gară vedem un soare cu dinți berlinezi. Schimbăm cecurile, luăm-deja- bilete de întoarcere, și pe la 10 -sîntem plasați la o adresă

particulară. Parcă ne-am mai dezmoțit. Indiferenți, aruncăm cîte o privire la construcțiile staliniste ce flancau ALEXANDERPLATZ-ul. Cum biletul indică ora 18 ca oră de primire, trebuie să scăpăm de bagaje și asta cît mai repede, deoarece între 11 și 12 așteptau să telefonăm în VEST. În ALEXANDERPLATZ nu reușim, hotărîm să ne întoarcem în LICHTENBERG.

În S-bahnel cu pricina, o voce feminină ne interpelează pe limba noastră. Mă întorc: recunosc persoana (CFB). Ea nu îi argumentez identitatea. Insistă să mă prezint. Nu o fac Sînt prea obosit. Și ce dacă se întoarce de la FRANKFURT, nu știu cum sînt vameșii la ieșirea din GERMANIA, nu o în-

DAMA CU DALMATIA

tilnit persoana din BERLINUL de VEST pentru care făcuse acest ocol, eu mă voi întîlni peste un ceas... Ne despărțim în gara LICHTENBERG.

Ceva ciudat plutește în aer și printre lucruri. E clar că mergem pe niște culoare, izolați, fără puțință de comunicare, culoare ce revin mereu la punctul de plecare, obsedante și obositoare.

Nu scăpăm de bagaje nici în LICHTENBERG. Mergem în VEST cu tot cu bagaje. Iarăși ALEXANDERPLATZ, coborîm și mon ami se duce după bilete pentru metrou. Se întoarce după 10 minute fără ele, negru, ofticos. I s-a răspuns peste tot (nu știu cum o fi întreat!): FRIEDRICHSTRASSE! Ja, ja FRIEDRICHSTRASSE! Urcăm în primul U-bahn, întrebînd-arătînd direcția cu mîna: VEST-BERLIN JA, JA!

FRIEDRICHSTRASSE se dovedește a fi a doua stație. Ceasul arată 11³⁰, adică telefonul

nostru urma să fie așteptat doar încă o jumătate de oră. (din EST în VEST se prinde legătura cam în 3-4 ore!).

Și iarăși problema bilete-lor. (Remember: mestecînd cîrnavul german de 1 marcă, observă și tînără ce pătrunde în magazinul alăturat, cu o cutie de coca în mînă. După 10 minute, viermuiala germană se tulbură. Apare tînăra flanca-tă de cetățeni vigilenți ce își abandonaseră coșurile de cumpărături pentru o bănuială...).

Ne încercăm, pe rînd, pute-rea de comunicare: nu reușim. Bagajele ni s-au prins defini-tiv de mîni. Tot urcînd și coborînd zeci de trepte ce du-ceau la U-bahn-uri, din întîm-plare zărîm o săgeată indi-cînd B.D.R. Urmînd-o, ieșim din gară, ocolim și apoi pă-trundem în ceea ce se mai poa-te numi, încă: VAMA.

În sfîrșit, dincolo! Vreau să telefonez, e ora 12¹⁰ și am 30 de pfenigi în acest scop. Nici un telefon. Doar culoare urcînd și coborînd, întretăin-du-se, multă lume și o limbă im-possibilă. De fapt, LABYRINTHUL ne înghițise.

Încercăm alte variante, însă mereu ajungem pe peronul metro-ului. E deja ora 12²². Ne așezăm pe o bancă, resemnați. Pe lîngă noi trec tăcute iceber-guri. Îmi plesnesc tîmplele. La un moment dat, cineva ne în-treabă în românește unde vrem să ajungem. Îi răspund fără a putea mîna nici măcar mirarea. Sînt sigur că, preț de 5 minu-te, nu vorbim -și totuși, fără să ezite, întrebă direct în românește. Ne conduce, simplu și repede, la peronul mult rîvnit. Ne urcăm în S-bahn, mulțumindu-i încă o dată. La prima stație coborîm. Nici un telefon. Ieșim din gară, mergem puțin la întîmplare, doar sîntem în VEST! -și, în sfîrșit, o cabină telefonică. Sun la primul număr: nimic. Sun la al doilea, răspunde: am întîrziat, mai are de lucru, nu se poate...

Marti, 17 aprilie '90, ora 12⁵⁵.
IOAN GALEA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Florin Didulescu, Roxana Cherecheș, Ioan Galea, Ligia Holuță, Călin Man, Gheorghe Săbău, Viorel Simulov, Iosif Stroia, Liliana Trandabov, Valentin Constantin, Tîpar Remus Nica.

REDACȚIA: 3-dul Revoluției 85, ARAD

Tipografia: CDSA & "Precizia" ARAD